

**Володимир Юрійович ФІЛІПPOB**

кандидат економічних наук,  
доцент,  
кафедра менеджменту,  
Одеський національний політехнічний університет  
E-mail: Filippov.Volodymyr@gmail.com

**Надія Олегівна ДИШКАНТ**

Одеський національний політехнічний університет

**Єгор Олегович СКОМОРОХОВ**

Одеський національний політехнічний університет

**НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ**

Філіппов, В. Ю. Напрями покращення фінансового стану банківських установ [Текст] / Володимир Юрійович Філіппов, Надія Олегівна Дишкант, Єгор Олегович Скоморохов // Український журнал прикладної економіки. – 2016. – Том 1. – № 4. – С. 129-138. – ISSN 2415-8453.

**Анотація**

**Вступ.** На етапі формування та розвитку ринкових інститутів банківська система України в умовах перехідної економіки ще до кінця не застосувала і не реалізувала усі свої можливості. Розробка напрямків покращення фінансового стану банківських установ буде сприяти надійному та ефективному розвитку діяльності всієї банківської системи України.

**Мета.** У даній статті головною метою є виявлення особливостей розробки напрямків підвищення ефективності діяльності банківських установ, опираючись на дослідження фахівців у області економічних наук.

**Метод (методологія).** Основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та офіційні статистичні дані, що формують методологічну та інформаційну складову. Також у дослідженні мають місце методи статистичного зведення і аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, а також метод табличного зведення

**Результати.** У статті розглянуто напрямки підвищення ефективності діяльності банківських установ, з огляду на дослідження фахівців у області економічних наук. Для забезпечення певної фінансової стабільності в державі на довгий термін потрібні подальші трансформаційні перетворення всіх механізмів фінансової системи держави, які здатні поставити питання, що насамперед потребують певних рішень. Вибір правильного напрямку покращення фінансового стану банківських установ в умовах інтеграції України до європейського фінансового простору є важливою передумовою для досягнення сталого економічного зростання України.

**Ключові слова:** напрямки; управління; ефективність; аналіз; оцінка; банківська установа.

---

**Volodymyr Yuriyovych FILIPPOV**

PhD in Economics,  
Associate Professor,  
Department of Management  
Odessa National Polytechnic University

**Nadiya Olehivna DYSHKANT**

Odessa National Polytechnic University

**Yehor Olehovych SKOMOROKHOV**

Odessa National Polytechnic University

## **DIRECTIONS IMPROVEMENT OF THE FINANCIAL CONDITION BANKING INSTITUTIONS**

### **Abstract**

*At the stage of development of market institutions and the banking system of Ukraine, in a transitional economy, still not fully applied and have not realized all its possibilities. Development towards improving the financial condition of banks will promote the safe and efficient development of the entire banking system of Ukraine. The article considers the main purpose is to identify areas of design features improve the performance of banks, based on research experts in the field of economics. To provide some financial stability in the country for the long term needed further transformation mechanisms Turn all financial system that are able to identify issues that need certain solutions first. Choosing the correct direction to improve the financial condition of banks in the integration of Ukraine into the European financial area, is an important prerequisite for achieving sustainable economic growth in Ukraine.*

**Keywords:** directions; management; performance; analysis; evaluation; banking institution.

**JEL classification:** E50, G21

---

### **Вступ**

За визначенням, банк це – кредитно-фінансова установа, яка здійснює грошові розрахунки, акумулює грошові кошти та інші цінності, надає кредити та здійснює послуги за фінансовими операціями [1].

Проблеми та особливості розробки напрямків покращення фінансового стану банківських установ відображають у власних працях провідні зарубіжні вчені, такі, як: І. Ансофф, Л. Рассел Акофф, П. Роуз, Дж. Сінкі, І. Фішер, Р. Шмалензі, та вітчизняні фахівці: В. Н. Струмилін, А. М. Герасимович [2], В. М. Усоскін, Л. В. Канторович, М. І. Савлук, Р. І. Тиркало [3], Г. С. Годосейчук, О. Д. Вовчак [4]. Наукові результати, які були отримані після проведення загального аналізу праць вищезазначених та інших вчених, дозволили визначити об'єктивну необхідність більш глибокого дослідження особливостей напрямків ефективності банківської діяльності.

Так, наприклад, у своїх роботах Н. В. Мороз та Т. П. Мороз [5] ретельно аналізують шляхи підвищення прибутковості банківських установ України та пропонують власні висновки щодо заходів покращення фінансового стану банківських установ.

О. О. Затварська [6] у своїй дисертації здійснює комплексне теоретичне і практичне обґрунтування сутності та функціонального призначення банківської

---

**ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки. 2016 рік. Том 1. № 4.**

---

системи та визначає основні критерії стабільного функціонування та сталого розвитку банківської системи з урахуванням її специфічних властивостей. Тим самим вона визначає етапи та напрями розвитку банківської системи України. Також вона зазначає, що одним із напрямів підвищення якості державного регулювання є розроблення стратегії розвитку банківської системи України.

Також напрями підвищення прибутковості банківської установи в умовах здійснення зовнішньоекономічної діяльності пропонує Ю. І. Буріменко [7]. Він зазначає, що українська банківська система має великі перспективи щодо покращення фінансового стану комерційних банків, але це можливе лише за умов покращення не тільки стану банківської системи, а й економіки України загалом.

Законодавчою базою для роботи банківських установ у нашій країні є Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07 грудня 2000 року № 2121-III [8], який є чинним та постійно отримує нову редакцію. Однак одного його недостатньо, оскільки документ не враховує всієї специфіки зовнішнього середовища банківської системи України. Також його неможливо застосовувати як інструмент розвитку цієї системи.

Р. І. Тиркало у своєму підручнику дуже вдало описує розвиток банківської системи України, а О. Д. Вовчак – її становлення та організацію до кризи 2007 року. Вони обидва висвітлюють актуальні питання банківської справи та напрями розвитку банківських установ в умовах ринкової економіки. Сучасний погляд висловлюють у своїх працях Циганов О. Р. та Краснолобова Л. С. [9], які проводять дослідження тенденцій розвитку банківської системи України.

Коллективна монографія «Банківська система України» [10] висвітлює дослідження історії її виникнення, розвиток напрямків покращення фінансового стану банківських установ та розкриває сутність та особливості формування вітчизняної банківської системи.

### **Мета статті**

Узагальнення і систематизація теоретичних знань щодо існуючих шляхів покращення фінансового стану та прибутковості банків, а також їх практичне застосування є одним із головних завдань сучасної економіки. В умовах нестабільного зовнішнього середовища та передкризової ситуації, яка виникла на початку 2014 року, що дуже негативно вплине на діяльність фінансового сектору економіки, банківські установи повинні звертати особливу увагу на проблему підвищення ліквідності та оптимізації структури доходів, адже вони регулюють грошовий обіг та виступають як посередники в акумуляції та перерозподілі грошових ресурсів. Також банки грають дуже важливу роль в економічному розвитку України. Банківські установи мають дієві важелі впливу на виробничу, фінансову та інші сфери економічної діяльності, вони безпосередньо впливають на формування й розвиток практично всіх систем відносин у державі.

Метою статті є підготовка практичних рекомендацій для формування надійного, сильного та стабільного банківського сектору через класифікацію напрямків підвищення ефективності діяльності банківських установ. Адже банківська діяльність в умовах ринку вимагає введення нової організації систем управління, догляду і моніторингу та розроблення дієвих механізмів менеджменту фінансовими потоками.

### **Виклад основного матеріалу дослідження**

Банківський сектор є дуже важливою складовою економічної системи української держави. Якщо буде стабільне та прозоре функціонування банківських

---

установ, тоді можна вважати, що це є однією з умов забезпечення конкурентоспроможності державної економіки.

Такі поняття, як прибутковість та ліквідність банківської установи, досі тлумачаться по-різному, адже вони взаємопов'язані і безпосередньо впливають на стабільність економіки країни, її банківських установ та вкладників банку, захист інтересів споживачів.

Упродовж минулого десятиліття банківська система України мала постійну тенденцію до зростання головних фінансово-економічних показників: капіталу, активів та зобов'язань. Також потрібно зауважити, що одночасно спостерігався високий ступінь ризику банківської системи:

- скорочення кількості банків або їх відділень;
- низький рівень капіталізації;
- велика частка проблемних позичок у кредитних портфелях;
- невеликий асортимент банківських послуг та їх слабкий розвиток.

Ці фактори призвели до погіршення фінансового стану деяких банків, їх неплатоспроможності та навіть ліквідації.

Як зазначено в Державному реєстрі, з 1995 по 2003 рік з нього було вилучено 87 банківських установ та значна кількість банків знаходилась на стадії своєї ліквідації. Досить багато проблем залишаються нерозв'язаними, а саме:

- підйом рівня капіталізації банків;
- ефективна функціональна складова банківської системи та засоби її оцінювання;
- швидке поліпшення державної стратегії розвитку банківської системи.

Інтеграція України до європейського та світового фінансового простору є найважливішим пріоритетом та визначальним завданням її розвитку. На поступках до світової співпраці головна увага звертається на перетворення банківської системи, це є інновації, які сприяють підвищенню її ефективності. Очікуваним напрямом у цій галузі є формування ефективних фінансових ринків із безпечними фінансовими установами, які спроможні розумно ними управляти.

Наукові праці, публікації відомих вчених та рекомендації стосовно способів оцінювання ефективності хоча і досить значні в межах загальної теорії ефективності, проте проблеми визначення саме специфіки економічної ефективності банківської системи залишаються недостатньо розглянутими в теоретичних та в методично-практичних розробках. Проблема пошуку напрямків ефективності діяльності банківських установ та підходів до її визначення присвячено лише декілька окремих наукових робіт.

Аналіз багатьох праць виявив, що поняття ефективності різні автори розглядають однаково: як складову ефективності в складі дохідності, але її сутність може бути непостійною, це може означати, що її впорядковане валове значення в жодному разі не повинно зводитись до простої суми показників ефективності складових системи.

Сьогодні спостерігається досить нестабільна ситуація у банківській системі, деякі банки взагалі призупиняють свою діяльність, за 2015-2016 роки дуже зменшилась кількість депозитів, додаткові податки та військові збори зменшують відсоткові виплати, через постійні коливання валютного курсу розпочали збільшуватися ставки по кредитах, також це стимулює чорний ринок. Усі ці фактори негативно позначаються на діяльності всієї банківської системи.

Усі вищезазначені аспекти потребують від банківського сектору більш ефективного функціонування, що можливо лише шляхом:

- покращення послідовних заходів щодо забезпечення фінансової стійкості через

---

використання всіх інструментів і послуг банку;

- певного менеджменту діяльності банківської системи в умовах нестабільного зовнішнього середовища, в тому числі економічного, а також пряма приналежність банків до різноманітних видів промислово-фінансових коаліцій;
- фінансової підтримки через такі дії, як злиття, приєднання, реорганізація;
- створення холдингів і корпорацій, які б займались банківською діяльністю.

На сьогодні це питання є дуже актуальним для банківського сектору економіки та фінансової сфери в країні загалом. Адже вибір найбільш раціональних шляхів підвищення ефективності банківських установ в умовах трансформації економіки України є дуже актуальним.

Відтепер банківський сектор вимагає:

- покращення всіх напрямів діяльності банків;
- розроблення капітальних та практичних засад його майбутнього укріплення;
- елімінацію тіншових проявів, які існують в усій банківській системі.

З урахуванням зазначених потреб постає гостра необхідність розробки напрямків покращення фінансового стану банківських установ. Для цього потрібно переглянути та проаналізувати теоретичні основи, які б охарактеризували банківську систему загалом, і, як висновок, дати рекомендації щодо особливостей вибору напрямків, які повинні спрямовуватись у потрібне для економіки та суспільства русло.

Сучасні вимоги ринкової економіки від українських банківських установ об'єднуються у єдине завдання – підвищення ефективності управління банківською діяльністю. При цьому важливу функцію у здійсненні цієї задачі виконує оцінка фінансового становища банківської установи, за допомогою якої:

- розробляється стратегічний та тактичний розвиток установи;
- формуються управлінські плани та рішення;
- реалізується функція контролю за їх здійсненням;
- можна виявити резерви підвищення ефективності для проведення активних і пасивних операцій;
- проводиться оцінка функціонування банківської установи та його окремих підрозділів;
- здійснюється аналітична діяльність, що дозволить робити конкретну і глибоку оцінку досягнутих результатів функціонування банківських установ;
- досить легко можна виявити сильні і слабкі сторони банків;
- з'ясовуються реальні напрямки дії з оптимізації їх фінансового становища.

Створення зручної атмосфери для розвитку підприємства і забезпечення сталості відтворювального циклу є найважливішим питанням економічної поведінки країни в умовах сучасного перетворення, яке зараз здійснюється в суспільстві та господарстві держави.

Найважливішим з напрямів реалізації цього завдання є заходи, спрямовані на забезпечення ефективної діяльності банківської діяльності загалом. Однією із найважливіших складових ринкової інфраструктури є банківська система, яка формує механізми перерозподілу грошових потоків між суб'єктами господарської діяльності.

Сьогодні в економічній системі України відбуваються зміни, які суттєво впливають на усі напрямки розвитку банківської системи. Останні декілька років показали, що банківський сектор набув ознак динамічної, високотехнологічної та конкурентної галузі. За таких обставин вибір напрямків покращення ефективності діяльності банківської системи та окремого банку значно спроститься.

Щоб і далі впевнено виконувати взяту на себе відповідальність по збереженню та примноженню капіталу, банківські установи повинні постійно підвищувати

ефективність своєї діяльності. Саме гнучкий ринковий механізм має вплив на підвищення останньої. Адже ринок дуже оперативно реагує на усі зміни поточних соціальних потреб та виявляє ступінь ефективної банківської діяльності. Конкурентне порівняння персональних витрат праці з соціально необхідними встановлює нижню межу цього ступеня, також вона стимулює інновації, раціоналізацію та прискорення деяких регенеративних процесів. Саме такий напрям, як ринковий механізм, сприяє підвищенню економічної ефективності діяльності банківських установ.

За сучасних умов економічну ефективність слід розглядати як вбудовану характеристику, в якій концентровано відображається загальний результат діяльності банківської установи. До особливостей розробки напрямків покращення фінансового стану банківських установ можна зарахувати рекомендації, надані у таблиці 1.

**Таблиця 1. Напрями покращення фінансового стану банківських установ**

Методи	Особливості
1	2
1. Покращення всіх методів функціональної діяльності банківської системи України з обліком специфічного розвитку перехідного періоду.	Ринковий механізм перевтілюється в єдину складову системи вдалого розвитку економіки та відіграє найважливіше значення в ролі постійного та ефективного розвитку банківської системи.
2. Банківська система України повинна перевтілитись у велику ефективну, динамічну, розвинуту, цілеспрямовану та відкриту систему.	Така система повинна: <ul style="list-style-type: none"> <li>– відзначатися фактом присутності багаторівневої ієрархічної структури;</li> <li>– мати значну кількість елементів цієї структури;</li> <li>– мати значну кількість різних функцій, які повинні виконуватися цими елементами зазначеної структури;</li> <li>– проявлятися через динамічність елементів у всіх підсистемах ієрархічної структури;</li> <li>– обов'язково мати взаємозв'язків;</li> <li>– своєчасно реагувати поведінкою системи на вплив зовнішнього середовища;</li> <li>– встановити та визначити певні процедури прийняття економічних рішень.</li> </ul>
3. Національна банківська система повинна стати системою перехідного типу.	До атрибутів цього напрямку слід віднести: <ul style="list-style-type: none"> <li>– недотримання фінансової рівноваги;</li> <li>– значення банківського капіталу як фундаменту фінансової стабільності всієї банківської системи;</li> <li>– надзвичайний рівень взаємовідношення елементів та компонентів системи;</li> <li>– недовершену організаційно-функціональну структуру і, як наслідок, неефективне виконання функцій;</li> <li>– розвиток через виснаження, а не відтворення природних сил, який характеризується незначною витратою капіталу і праці;</li> <li>– швидкий розвиток банківських інститутів порівняно із більш-менш динамічним розвитком підприємств реального сектору економіки.</li> </ul>

**Продовження таблиці 1**

1	2
4. Політика Національного банку України повинна мати суттєвий вплив на ефективність розвитку банківської системи країни.	Для покращення грошово-кредитної політики в нашій країні необхідні: <ul style="list-style-type: none"> <li>– постійна стабільність ринку фінансів;</li> <li>– прогнозування ризиків будь-якої економічної ситуації для більшості суб'єктів економічної системи;</li> <li>– якщо виявиться недостатня ліквідність на фінансовому ринку або потрібне підсилення стабільності процентних ставок, тоді слід застосовувати механізми рефінансування проблемного банку з боку НБУ.</li> </ul>
5. Підвищення рівня капіталізації комерційних банків методом стимулювання злиття та об'єднання невеликих банківських установ.	Реалізація напрямку надасть наступні результати: <ul style="list-style-type: none"> <li>– збільшення капіталу;</li> <li>– врятування від банкрутства суспільно важливих банків;</li> <li>– підвищення ефективності через скорочення витрат.</li> </ul> <p>Особливу увагу слід звернути на невеликі за капіталом, але фінансово стійкі рентабельні банки.</p>
6. Національній банківській системі потрібно визначатись через виконання власних функцій та цілей, адже це сприяє покращенню її ефективності функціонування загалом.	Для реалізації цього напрямку значну увагу слід звернути на: <ul style="list-style-type: none"> <li>– покращення банківської системи менеджменту та окремо кожної банківської установи;</li> <li>– попередження та виявлення будь-яких негативних моментів у функціонуванні банківської системи та вчасно усувати їх.</li> </ul>
7. Постійна залежність у галузі банківського функціонування від політики країни.	Головними домінантами цієї залежності повинні стати правила ринковості, нейтралітету та конкурентної політики. <p>Єдиним з правильних напрямів покращення якості урядового регулювання повинна стати розробка стратегії розвитку банківської системи України загалом. Ця стратегія має віддзеркалювати найважливіші важелі забезпечення постійного та ефективного розвитку банківської системи, а також шляхи її адаптації до внутрішнього і зовнішнього середовища.</p>

Одним із найважливіших показників ефективності діяльності банку та гарантом його стійкості є дохід. Цим показником зазвичай цікавляться майже всі, хто належить до економічного процесу. Розмір банківського доходу турбує насамперед акціонерів саме тому, що це є показником отриманого прибутку на інвестовані ними кошти. Зріст резервів і приватного капіталу банку вказує на те, що банк стабільний, таким чином він гарантує вкладникам постійний відсоток прибутку і упевненість. Кредитори також зацікавлені в стабільності банку, тому що таким чином збільшуються їх накопичення.

У результаті здійснення кредитних, розрахункових, грошових операцій та інших

---

видів діяльності банків формується банківський прибуток. Він є джерелом виплати дивідендів акціонерам, створення фондів банку, базою підвищення добробуту банківських працівників. Прибуток банку – це різниця між валовими доходами банку та витратами. Прибуток банку складають:

- доходи від основної діяльності;
- валовий прибуток;
- чистий прибуток.

Ефективність використання власних і залучених коштів впливає на прибутковість банку. Банк має право збільшити рівень доходності методом зміни структури активних операцій та взаємну між позичковими та інвестиційними операціями, користь від яких більш вигідна, а також через регулювання власної короткострокової заборгованості та депозитних рахунків.

Банк повинен раціонально та ефективно розміщувати власні кошти для забезпечення його фінансової стійкості. Здійснення цієї умови дасть право позбутися розбіжностей між ліквідністю, надійністю та прибутковістю комерційного банку.

Останнім часом між українськими банками можна визначити закономірність зниження частини відсоткових доходів у валовому масштабі. При цьому невідсотковий прибуток збільшується здебільшого через розширення об'ємів касово-розрахункових послуг. На перший погляд, це явище позитивне, на це вказує збільшення кількості клієнтів, розширення кола послуг за розрахунково-касовим обслуговуванням. З іншого боку, цифри також вказують на нерозвиненість у країні ринку банківських послуг загалом (факторингові, лізингові, трастові), які посідають істотне місце у функціонуванні західних банків.

Вітчизняна банківська система має великі перспективи щодо підвищення напрямків ефективності діяльності комерційних банків, але це можливе лише за умов покращення не тільки стану банківської системи, а і всієї економіки України.

### **Висновки та перспективи подальших розвідок**

Нині банківська система є найважливішою сферою економіки та ринкового середовища. Її стабільність – це запорука розвитку держави, саме тому потрібні певні заходи щодо покращення її економічного стану. Вони потребують спрямованості для досягнення та збільшенні прибутковості банків.

Але на сьогодні в умовах нестабільного середовища вирішальними є дослідження та впровадження саме таких заходів, які б послужили досягненню мінімізації ризиків банківської установи загалом:

- банківським установам потрібно зменшувати збиткові або малоприбуткові операції;
- покращувати заходи щодо зростання груп активів, що приносять саме відсотковий прибуток;
- повна зміна на загальному рівні відсоткової ставки по всіх активних операціях банку;
- диверсифікація позик (зменшення ризиків);
- уведення певного ліміту на послуги надання позик;
- раціональне резервування;
- обов'язковий нагляд банком за ситуацією навколо справи позичальника протягом повного терміну користування позикою.
- автоматичне регулювання політики управління ліквідністю та прибутковістю при вирішенні конфліктів цілей.

---

Як висновок, підсумуємо, що найбільш ліквідні кошти не приносять великих доходів, а тому характеризувати ліквідність треба одночасно із встановленням прибутковості. Надліквідність теж негативно діє на прибутковість банків, і насамкінець можна додати, що низький показник ліквідності не зіставляється з вимогами платоспроможності, а це може спричинити досить значні збитки в майбутньому.

### **Список літератури**

1. Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
2. Аналіз банківської діяльності: [підручник] / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін., [за ред. Герасимовича А. М.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 600 с.
3. Банківська справа: [навчальний посібник] / За ред. Тиркала Р. І. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 314с.
4. Вовчак, О. Д. Кредит і банківська справа: [підручник] / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К.: Знання, 2008. – 564с.
5. Мороз, Н. В. Шляхи підвищення прибутковості банківських установ України: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. [«Управління у сфері фінансів, страхування та кредиту»], (Україна, НУ "Львівська політехніка", 8-10.10.2007р.) / Н. В. Мороз, Т. П. Мороз. – Л.: Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2009. – С. 114-117.
6. Затварська, О. О. Банківська система України та основні напрями її розвитку: дис. канд. екон. наук: 08.04.01 / Олена Орестівна Затварська. – К., 2004. – 184с.
7. Буріменко, Ю. І. Напрями підвищення прибутковості банківської установи в умовах здійснення зовнішньоекономічної діяльності [електронний ресурс]: Мат. VI міжнар. наук.-практ. конф. [«Наука и инновации – 2013»], (Чехія, Прага, 07.10-15.10.2013р.) / Ю. І. Буріменко, О. С. Голубова – Прага: Publishing House «Education and Science» s. r. o., 2013. – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/27\\_NII\\_2013/Economics/1\\_147003.doc.htm](http://www.rusnauka.com/27_NII_2013/Economics/1_147003.doc.htm) (10.02.2014). — Назва з екрану.
8. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Оф. вид. 2001, № 5-6, ст. 30. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (поточна редакція від 04.07.2013).
9. Циганов, О. Р. Основи банківської справи: [навч. посіб.] / О. Р. Циганов, Л. С. Краснолобова. – Львів: Магнолія 2006, 2012. – 403 с.
10. Коваленко, В. В. Банківська система України: [монографія] / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкащина, О. В. Крухмаль. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 187 с.

### **References**

1. *Wikipedia – vil'na entsyklopediya* [Wikipedia – the free encyclopedia]. (2016). Retrieved from: <http://uk.wikipedia.org>
2. Herasymovych, A. M., Aleksyeyenko, M. D. (2006) *Analiz bankivs'koyi diyal'nosti* [Analysis of banking activities]. Kyiv: KNEU.
3. Tyrkala, R. I. (2006). *Bankivs'ka sprava* [Banking]. Ternopil': Kart-blansh.
4. Vovchak, O. D. and Rushchyshyn, N. M. and Andreykiv, T. Y (2008). *Kredyt i bankivs'ka sprava* [Credit and Banking]. Kyiv: Znannya.
5. Moroz N. V. (2009). *Shlyakhy pidvyshchennya prybutkovosti bankivs'kykh ustanov Ukrayiny* [Ways to improve the profitability of banks Ukraine] Materialy vseukr. nauk.-prakt. konf.

- 
- “Upravlinnya u sferi finansiv, strakhuvannya ta kredytu” [Materials Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference “Management in finance, insurance and credit”]? L'viv: Vyd-vo NU "L'vivs'ka politekhnika", 114-117. [in Ukrainian].
6. Zatvars'ka, O. O. (2004). *Bankivs'ka systema Ukrayiny ta osnovni napryamy yiyi rozvytku* [The banking system of Ukraine and the main directions of development]: dys. kand. ekon. nauk: 08.04.01. Kyiv, 184 p.
  7. Burimenko, Y. I. and Holubova, O. S. (2013). *Napryamy pidvyshchennya prybutkovosti bankivs'koyi ustanovy v umovakh zdiysnennya zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti* [Directions improve the profitability of the banking institution in terms of foreign trade activities]: Materyaly za VI Mizhnar. nauk. prakt. konf. “Nauka y ynnovatsyy – 2013” [Materials IX International Scientific and Practical Internet Conference “Science and innovations – 2013”]. Praha: Publishing House «Education and Science» s. r. o. Retrieved from: [http://www.rusnauka.com/27\\_NII\\_2013/Economics/1\\_147003.doc.htm](http://www.rusnauka.com/27_NII_2013/Economics/1_147003.doc.htm). [in Ukrainian].
  8. Pro banky i bankivs'ku diyal'nist': Zakon Ukrayiny vid 07.12.2000 № 2121-III [On Banks and Banking Activity: the law of Ukraine of 07.12.2000 № 2121-III] (2001). Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (*Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* (VVR) – Supreme Council of Ukraine (VVR), 5-6, st. 30). [in Ukrainian].
  9. Tsyhanov, O. R. and Krasnolobova, L. S. (2006). *Osnovy bankivs'koyi spravy* [Basics of Banking]. L'viv: Mahnoliya 2006, 403 p.
  10. Kovalenko, V. V. and Koreneva, O. H. and Cherkashchyna, K. F. (2010). *Bankivs'ka systema Ukrayiny* [The banking system of Ukraine]. Sumy: SHEE "UABS NBU".

**Стаття надійшла до редакції 25.11.2016 р.**